

17482
Daplan
G. V. TEPLOV

**TEHNILIS-TOOTMIS-
FINANTSPLAAN
JA
SELLE KOOSTAMISE
MEETODID**

RK

„PEDAGOOGILINE KIRJANDUS“

G. V. TEPLOV

SUNDEKSEMPLAR

TEHNILIS-TOOTMIS-
FINANTSPLAAN
JA
SELLE KOOSTAMISE
MEETODID

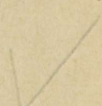
RK

„PEDAGOOGILINE KIRJANDUS“
TALLINN 1948

14527

A-17482

I. SISSEJUHATUS.

Nõukogude Liidus iga tehase tootvat ja majanduslikku tegevust juhitakse plaani abil. See plaan on kogu NSV Liidu rahvamajanduse plaani koostisosaks ja seetõttu, kui riiklik ülesanne, kohustuslik tingimatuks täitmiseks.

Tehasesisese plaanimise põhikujuks, mis seob teda rahvamajanduse plaanimisega, on tehnilis-majanduslik plaan. Lähtudes kõrgema astme organisatsiooni poolt direktiivses korras antud näitavustest, nn. limiitidest, ja tehase materjalide, tööjõu jt. kulutuse normatiividest, tehnilis-majanduslik plaanimine teeb kindlaks, reguleerib ja kontrollib tehase kogu tehnilist kui ka majanduslikku tegevust.

Tootmise, tööjõu, varustamise, turustamise, finantside jt. tehnilis-majanduslikud näitavused, mis töötatakse välja ülalmainitud limiitide ja normatiivide põhjal tehase kui terviku, samuti ka iga tsehi jaoks eraldi, ühes nende täitmist tagavate organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude teostamise plaaniga, võetakse kokku ühises dokumendis ttf-plaanis.¹

Seega on ttf-plaan tehase või üksiku tsehi tootmise ja majandusliku tegevuse koonduv plaan, mille koguselised ja mihuselised näitavused on tehniliselt põhjendatud ja mis on koostatud kooskõlas tehasele antud ja NSV Liidu üleriigilisest plaanist tulenevate limiitidega. Ttf-plaani plaani-perioodideks on aasta ja kvartal.

Ttf-plaani näitavude aluseks võetavad normatiivid peavad ajendada materiaalsete väärtuste säästvate kulutamisele, tööjõudluse tõstmisele, uue tehnoloogia juurutamisele ja soodustama stahhaanovliku liikumise edasist arengut ja selle uute vormide tekkimist.

Ttf-plaani lülitavad organisatsioonilised ja tehnilised abinõud tuleb välja töötada insener-tehniliste töötajate, tööliste-stahhaanovlaste ja tootmise ratsionaliseerijate laiade hulkade kaasabil. Neis kajastub tehase kollektiivi loov algatusvõime tootmise organiseerimise parandamiseks ja ta tehnoloogia täiustamiseks.

Ilmeka iseloomustuse ttf-plaanile kui tehasesisese plaanimise sotsialistlikule vormile andis sm. V. M. Molotov oma ettekandes

¹ tehnilis-tootmis-finantsplaanis (tõlkija märkus).

ÜK(b)P XVII kongressil: „Ttf-plaan on üks parimaid sotsialistlikke vorme võitluses meie tempode eest“ (ÜK(b)P XVII kongress. Stenograafiline aruanne, lk. 364 (vene keeles)).

Tehnilis-majandusliku plaanimise kaasaegne vorm tehaseis ei ilmunud kohe ttf-plaani kujul, vaid läbis oma arenemises rea astmeid. Koos sotsialistliku ülesehitustöö edukuse kasvuga ja NSV Liidu töölisklassi diktatuuri tugevnemisega arenes ja tugevnes ka rahvamajanduse plaanimine. Selle kõrval edenes ka tehnilis-majanduslik plaanimine tehaseis. Ta muutus järjest täisväärtuslikumaks, saavutades järjest tugevamat seotust tehniliste ja majanduslike näitarvude vahel ja hõlmates neid üha enam. Ttf-plaan asendas tf-plaani (tootmis- ja finantsplaani). Tf-plaani põhipuuduseks oli see, et ta näitarvud määrati kindlaks peamiselt aruandelis-statistiliste materjalide korrigeerimise, mitte aga tehnilis-majanduslike arvestuste teel. See asjaolu vähendas tunduvalt võimalusi kindlaks teha seadmete tõelise võimsuse suurust, ei loonud piisavaid tingimusi töötajate tööjõudluse tõstmiseks, toodete mihuse parandamiseks jne. Peamiselt aga ei taganud ta igakord meie tehaste käsutuses olevate toodangu omahinna alandamise suurte allikate väljaselgitamist, millede ärakasutamine on hädavajalik laiendatud taastootmiseks. Lisaks sellele näitarvude puudumisel tf-plaanis tootmise tehnilise arenemise kohta, plaaniti tootmise majanduslikke näitarve sageli täiesti seotamata tehnilistega.

Tehnilis-majandusliku plaanimise uus dokumendi vorm — ttf-plaan, kõrvaldas tf-plaani ülaltoodud puudumid. Enamikku näitarve hakati põhjendama arvestuslike normatiividega, kerkis esile tihedam seotus ttf-plaani üksikute osade vahel, tehase plaani ja vastava tööstusharu plaani vahel. Organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude laialdane ettevalmistav töö andis võimaluse tunduvalt tõsta organisatsioonilis-tehniliste abinõude plaani mihust, mille realiseerimine tagas plaanitud näitarvude täitmist ja löi eeldused nende ületamiseks.

ÜK(b)P XVIII kongressi otsustega seati meie kodumaa suure ajaloolise ülesande ette — järele jõuda ja mööda minna ka majanduslikult kõige enam arenenud kapitalistlikest maist Euroopas ja Ameerika Ühendriikidest.

Olevais ettevõtteis toodangu mahu suurendamise ja uuesti ehitatud ettevõtete käikulaskmise kõrval oli selle ülesande lahendamine katkestamatult seotud meie tööstuse töö mihuseliste näitajate parandamisega.

Seepärast omistati ttf-plaanis erilist tähelepanu materjalide ja kütuse kokkuhoiu ja tootmise jäätmete ärakasutamise näitarvudele, tööaja bilansile, kadudele praagi tõttu jne. Kõik see peegeldus ka ta sisus. Edasi laiendati näitarve töölisleiunduse, selle tõhususe

ja leiundusettepanekute realiseerimisega seoses olevate kulutuste alal. Samaaegselt nõuti ttf-plaanilt suuremat operatiivsust, mille tingimuseks pidi olema ta lihtsus, tabelvormide hulga ja tuletatavate näitarvude vähendamine jne. Vähendati seepärast tunduvalt ttf-plaani vormide hulka ning lihtsustati allesjäänud vorme. Alates Suurest Isamaasõjast saksa fašistlike anastajatega on ttf-plaani osa ja tähtsus tehase tootmist ja finantsilist tegevust reguleeriva operatiivse dokumendina veelgi kasvanud. Teise järgu tähtsusega tabelvormide ja lahtrite täiendava vähendamise kõrval (mis soodustas nende täitmise tehnika kiirenemist ja lihtsustumist) seati eesmärgiks veelgi tugevdada ttf-plaanis tööstuse tehnilise arengu näitavate osatähtsust. Võeti muuseas sisse näitarvud toodangu töömahukuse muutuste kohta, ühes neid muutusi põhjustavate abinõude äranäitamise ja jne. Vooltootmise meetodi juurutamine reas tehastes nõudis ttf-plaani näitarvudes selle abinõu efektiivsuse ja ta teostamisega seoses olevate kulude kajastamist. Kuid ka kaas-aegset tehnilis-majandusliku plaanimise olukorda ei saa pidada veel lõplikult väljakujunenuks. Meie tööstuse pärast sõjaaegse uue võimsa tõusuga seoses olevad suured ülesanded, mis on visandatud sm. Stalini poolt ta ajaloolises kõnes 9. veebruaril 1946. a. Moskva linna Stalini-nimelise valimisringkonna valijate koosolekul, kahtlematult kajastuvad nii ttf-plaani sisus kui ka ta koostamise korras.

Tehaste tehnilis-majandusliku plaanimise edasise parandamise peamiseks eelduseks peab olema kõrgema astme organisatsioonides väljatöötatavate limiitide mihuse tõstmine ja nende ulatuse laiendamine kui ka nende omavaheline tihedam seotus.

Teiselt poolt aga peab tehase ttf-plaani mihuse tõstmine minema ta aluseks olevate tehnilis-majanduslike normatiivide jones. Need normatiivid peavad veelgi põhjalikumalt peegeldama kõiki tehnilisi ja organisatsioonilisi paranemisi tootmises, soodustama sisemiste reservide mobiliseerimist ja riiklike plaanide täitmist ning ületamist. Erilist tähtsust peab ttf-plaanis omandama osa „Tootmise tehnilise arengu plaan“, seoses neljandas viie aasta plaanis ettenähtud tehnika uute harudega, uue tehnoloogiaga, töömahukate protsesside igakülge mehhaniseerimisega, maksimaalselt automatiseeritud töösükli ning kõrge tootlikkusega metallilõikamispinkide, agregaat-tööpinkide väljalaske suurendamisega jne.

II. TTF-PLAANI OLEMUS.

Tehase aasta-ttf-plaan koosneb kaheksast alljärgnevast osast:

- 1) tootmise plaan,
- 2) tootmise tehnilise arendamise plaan,
- 3) tehase võimsuste kasutamise plaan,
- 4) materjal-tehnilise varustamise ja jäätmete kasutamise plaan,
- 5) tööjõu plaan,
- 6) kapitaalehituste plaan,
- 7) toodangu omahinna plaan ja
- 8) finantsplaan.

Kõik need osad on omavahelises seoses üldiste näitarvudega ning moodustavad ühtse terviku.¹

Kvartali-ttf-plaanil on vähem osi ja nimelt:

- 1) tootmise plaan,
- 2) tööjõu plaan,
- 3) omahinna plaan ja
- 4) finantsplaan.

Iga osa nii alg- kui tuletatud koondnäitarvud antakse eri tabelis, mis kannab nimetust: „Tehase (tsehhi) töö põhilised tehnilis-majanduslikud näitarvud aastaks (kvartaliks)“.

1. osa. Tootmise plaan.

See ttf-plaani osa on lähtealuseks kõigi järgnevate osade koostamiseks. Ta sisaldab tehase kauba- ja kogutoodangu väljalaske kava ühes nomenklatuuri, hulga ja maksumuse näitamisega kõigi toodete ja tööde kohta, mis tehas on kohustatud täitma plaani-perioodi kestel. Kava nomenklatuur on jaotatud kolme alaossa:

- a) valmistooted,
- b) tööd ja teenused,
- c) muudatused lõpetamata toodangu jäägis.

¹ Järgnevas antakse iga osa kohta vaid lühike olemuse kirjeldus ühes ttf-plaani põhivormidega, kuna tootmise, tööjõu, omahinna ja tehase finantsilise tegevuse plaanimise küsimuste üksikasjaline olukord antakse eraldi väljaannetes.

Tööpinkide ehitamise ja sepiamispresside tehased näitavad valmistoodete loetelus üksikasjaliselt oma toodangu kõik liigid.¹

Tööriistade ja abrasiivide (käiamis- ja lihvimisvahendite) tehased kasutavad oma toodangu jaoks rühm-nomenklatuuri. Kaubatoodangu nomenklatuur ja kogus, kui vahetult tulenevad rahvamajanduse plaanist, peavad tehase tootmise plaanis täpselt vastama kõrgema astme organisatsiooni ülesandele. Toodangu maksumus määratakse kindlaks 1926/27. a. püsivhindades. Kaubatoodangut hinnatakse lisaks sellele ka veel tegelikes väljamishindades. Laiatarbe-kaupade püsivhindadeks on 1932. a. hinnad. Teenused välja- poole hinnatakse tarbijal maksta tuleva summaga, vastavalt temaga sõlmitud lepingule; teenused oma kapitaal-remonttöile hinnatakse tehase direktori poolt kinnitatud eelarvelis-finantsiliste arvestuste järgi.

Muudatus lõpetamata toodangu jääkides näidatakse hindväljendis tehase kui terviku kohta. See muudatus tehakse kindlaks lõpetamata toodangu arvestusliku suuruse ja ta oletatavate jääkide vahena plaani-perioodi alguse ja lõpu vahel.

Tootmise plaani näitarvud koondatakse tabelisse (vt. tabel nr. 1).

2. osa. Tootmise tehnilise arendamise plaan.

on esindatud ttf-plaanis kolme plaaniga:

- a) uute toodete ja uute tootmiste kätteõppimise plaan,
- b) organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude ning leiundusettepanekute realiseerimise plaan ja
- c) toodete töömahukuse muutmise plaan.²

Selle osa näitarvud töötatakse tehases välja kõrgema astme organisatsioonide vastavate ülesannete põhjal, mis on antud uute tooteliikide (tüüpide) väljalaske, tööliste tööjõudluse tõusu, toodangu töömahukuse alandamise, tootmisprotsessi varustatuse koefitsiendi suurendamise kohta eritööriistade ja seadeldistega jne. Tootmise tehnilise arendamise plaan tehase ttf-plaanis on pikemaks ajaks koostatava ja antud tööstusharu tehnilise arenemise perspektiive peegeldava samanimelise plaani osaliseks konkreetseks väljenduseks. Tootmise tehnilise arenemise plaanimine omab suurt täht-

¹ Toodete suure nomenklatuuri puhul antakse toodangu üksikasjaline loetelu selle osa lisas.

² Nende plaanide kõrval koostavad tehased tsentraliseeritud korras esitamiseks mittekohustuslikke, nimelt teaduslik-uurimuslike tööde ning standardiseerimise ja normaliseerimise plaane, samuti nende tootmisala puudutavate välismaiste normatiivide ja saavutuste loetelusid.

Kogu- ja kaubatoodang naturaal- ja hindväljendels.

Toodangu nimetus	Mõõtühik	Ühiku maksumus		1944 a.						1945 a.				
		Püsiv-hindades	Väljamis-hindades	Kogus	Plaan		Kogus	Täidetud		Kogus	Summa t. r.			
					Summa t. r.			Summa t. r.			Püsiv-hindades	Väljamis-hindades	Püsiv-hindades	Väljamis-hindades
					Püsiv-hindades	Väljamis-hindades		Püsiv-hindades	Väljamis-hindades					
KAUBATOODANG														
A. Valmistooted														
1. Põhitoodang:	tk.													
a) 162 K	„	10500	15580	303	3183	4723	324	3251	4866	—	29430	—		
b) 1D62	„	11100	8060	1248	13860	10087	1193	13061	9470	2700	1520	21276		
c) 1D65	„	38000	37750	36	1368	1362	19	722	718	40		1513		
jne.											106085			
2. Halduskonna sihttelligused .	t. r.	—	—	—	10940	6663,7	—	11122	6206,5	—		7779,8		
3. Varuosad	t. r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
4. Laiatarbekaubad	t. r.	—	—	—	320	320	—	150	150	—	—	—		
5. Ettevalmistavate tsehhide väljalase väljapoole ilma töötlemata	t. r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
6. Muu toodang	t. r.	—	—	—	5785	6380	—	8230	8383	—	2067	2052		

Toodangu nimetus	Mõõtühik	Ühiku maksumus		1944. a.						1945 a.			
		Püsiv-hindades	Väljamis-hindades	Plaan			Täidetud			Kogus	Summa t. r.		
				Kogus	Summa t. r.		Kogus	Summa t. r.			Kogus	Summa t. r.	
					Püsiv-hindades	Väljamis-hindades		Püsiv-hindades	Väljamis-hindades			Püsiv-hindades	Väljamis-hindades
B. Tööd ja teenused													
1. Rakestustööd	t. r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2. Teenused väljapoole	t. r.	—	—	—	175	175	—	182	182	—	210	210	
3. Teenused oma kapitaalehitusele	t. r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4. Kapitaalremont	t. r.	—	—	—	800	800	—	820	820	—	970	970	
Kokku töid ja teenuseid	t. r.	—	—	—	975	975	—	1002	1002	—	1180	1180	
Kokku kaubatoodangut	t. r.	—	—	—	148800	106204	—	151350	100538	—	156000	121000	
C. Muudatus lõpetamata toodangus													
1. Muudatused omavalmistatavate tööriistade, stampide, seadeldiste ja mudelite jääkides (+ või —)	t. r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2. Muudatus lõpetamata toodangu ja pooltoodete oma-toodangu jääkides (+ või —)	t. r.	—	—	—	—3800	—	—	—2010	—	—	+1000	—	
Kokku C-rühma järgi	t. r.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kokku kogutoodangut	t. r.	—	—	—	145000	—	—	149240	—	—	157000	—	

sust eriti praegusel ajal, mil meie maa on üle läinud rahuaegsele ülesehitustööle ja mil kogu rahva ette on tõusnud NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise neljandas viie aasta plaanis ettenähtud uued suured ülesanded rahvamajanduse võimsaks tõusuks.

Nagu seltsimees V. M. Molotov oma ettekandes Moskva Nõukogu 6. novembri 1945. a. pidulikul istungil näitas, peab nüüd „esmajärgulist tähelepanu omistama tehnika küsimusile, meie tööstuse tehnilise taseme tõstmise küsimusile ja kõrgeltkvalifitseeritud tehniliste kaadrite loomisele“.

Uute toodete ja uute tootmiste kätteõppimise plaanis näidatakse uute¹ toodete tootmiseks ettevalmistamise ja tootmise üksikute etappide kalendriline kestus, alates nende konstrueerimisest kuni esimese seeria väljalaskmiseni, viimane kaasa arvatud, samuti tehasele täiesti uute tootmisviiside kätteõppimise kalendriline kestus.

Samaaegselt plaanitakse kätteõppimisele mineva rahalise kulu liikumist, s. o. määratakse kindlaks kätteõppimisele mineva kulu suurus plaani-perioodi kesteks, nende kulude kandmine omahinnale ja mahakandmata summade jäägid plaani-perioodi alguseks ja lõpuks. Uute toodete ja uute tootmiste kätteõppimise plaan võimaldab seostada ajas uue toodangu väljalaske väljaarendamist juba kätteõpituga, täpselt määrata kindlaks tähtjad iga uue toote liigi ja tootmise ettevalmistamise lõpetamiseks ning toodete väljalaskmiseks, samuti koostada nende töödega seoses olevate kulude eelarve. Tootmise ettevalmistamise järkude kestus määratakse kindlaks normatiivide põhjal või kogemuslikul teel, lähtudes kätteõppimise lõpptähtaegadest, mis tavaliselt antakse ettekirjutuse korras. Et lühendada kogu kätteõppimise ajavahemikku, plaanitakse kõigil juhtumel, kus see osutub võimalikuks, ettevalmistamise üksikute järkude teostamist, kuni esimese toote ja esimese toodete seeria väljalaskeni paralleelsel või paralleelselt-järjestikusel meetodil. See tähendab, et kätteõppimise iga järgnevat astet tuleb alustada ilma eelneva astme lõpetamist ootamata või need peavad toimuma samaaegselt. Selle plaani näitarvud koondatakse alljärgnevat vormi tabelisse (vt. tabel nr. 2).

Organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude ning leiundusettepanekute realiseerimise plaani lülitakse need tootmistehnilised ettepanekud, tehnilised täiustamised ja leiutused, mis:

- a) on mingi tehnilise või majandusliku ülesande tegelikuks lahenduseks,
- b) nõuavad endi teostamiseks rahalisi kulusid või tootmisvahendite kulutamist, ning

¹ „Uutena“ mõistetakse käesolevas sääraseid tooteid, milliseid antud tehases varem kas üldse ei ole valmistatud või mis varemvalmistatutega võrreldes neist oma tootmis-tehniliste tundemärkide poolest põhiliselt erinevad.

Uute tootmistehä kätteõppimise ja selleks minevate kulude plaan.

Jrk. nr.	Toote nimetus ja lühike iseloomustus	Tüüp, mark	Kätteõppimise kalendrilised tähtajad						Kätteõppimise kulude liikumine rublades		
			Katsenäidise valmistamiseks konstruktorliku ja tehnoloogilise ettevalmistamise lõpetamine	Katsenäidise valmistamine	Toodete esimese partii valmistamiseks konstruktorliku ja tehnoloogilise ettevalmistamise lõpetamine	Toodete esimese partii valmistamine	Seerialise tootmise andmine	1944. a. omahinda lülitama jääk 1. jaan. 1945	Kulud 1945. aastal	Lülitakse 1945. a. omahinda	Jääk 1. jaanuariks 1946. a.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Koorimise treipink torude jaoks jne.	K141	20. I 1945	15. IV 1945	20. III 1945	1. VI 1945	VIII 1945	—	75000	20000	55000

c) annavad esialgsete andmete järgi tulemuse, mis ületab nende väljatöötamise ja kätteõppimise kulud.

Plaanis antakse nende abinõude ja ettepanekute loetelu, lühike sisu, teostamise tähtajad ja teostajad, realiseerimisega seotud kulud, finantseerimise allikad ja tõhusus (efektiivsus).

Abinõude tõhususe all mõistetakse nende toime tõelist (positiivset) tagajärge, mis kajastub tehase tegevuse tehnilis-majanduslikes näitarvudes. Üheks tõhususe väljendiks on rahaline sääst. Rahalise säästu suuruse määramisel eristatakse:

- aasta tinglikku säästu ja
- tegelikku säästu kuni aasta lõpuni.

Aasta tinglikuks säästuks nimetatakse säästu, mida oleks saavutatud, kui abinõu olnuks teostatud aasta algusest, järelikult selle toime oleks võinud peegelduda kogu aasta toodangu väljalaskes.

Tegelikuks (faktiliseks) säästuks kuni aasta lõpuni nimetatakse säästu, mida tegelikult saadakse abinõu ekspluateerimise algusest kuni tegevusaasta lõpuni. See on tõeline sääst, mis tegelikult peegeldub tootmiskuludes.

— Plaanitavate abinõude realiseerimiseks vajalike tööaja ja seadmete töötamisaja kulutused peavad peegelduma ttf-plaani vastavais osades. Säärase plaani vormi täitmise näidis on antud tabelis nr. 3.

Tabel nr. 3

Organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude ja leiundusettepanekute teostamise plaan.

Irk. nr.	Organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude tehnilise täiustamise või leiunduse nimetus ja sisu lühike kirjeldus	Kus hakatakse kasutama (tsehhi, jaoskond, osakond jne.)	Teostaja	Kalendrilised tähtajad		Teostamise kulud ja finantseerimise allikad			Tõhusus hindväljendis (tuh.rbl.)	
				Väljatöötamise ja katsetamise lõpetamiseks	Teostamiseks	Summa (tuh. rbl.)	Finantseerimise allikas	Kulutused normtundides	Aasta tingimuslik	1945. aastal
1.	Kere 120 M treimistöötlamise üleviimine tööde automaatsele tsüklile	Tsehhi nr. 9	Peakonstruktori-osakond, peatehnoloogi-osakond, peamehaaniku-osakond ja tsehhi nr. 9	II kv.	III kv.	120	Assigneerimine	—	520	310
2.	Künade ja paakide automaatse keevitamine jne.	Tsehhi nr. 1	Peatehnoloogi-osakond	I kv.	I kv.	—	—	1500	45	45

Toodete töömahukuse muutmise plaanis näidatakse tehase põhitoodangu loetellu lülitatud iga toote valmistamiseks kulutatavate normtundide dünaamika. Toodete töömahukuse vähendamist põhjendatakse organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude teostamisega. Töömahukuse keskmised näitarvud plaani-perioodi kohta on lähtesuurusiks tööjõu ja seadmete, vajaliku võimsuse arvestamisel.

3. osa. Tehase võimsuse kasutamise plaani eesmärgiks on välja selgitada vastavuse astet tehase kasutuses olevate seadmete ja tootmispindade võimsuse ja selle võimsuse vahel, mis on vajalik tootmiskava täitmiseks. Enamjaolt piirduvad säärast laadi arvestused ttf-plaanis mehaanika põhitsehhidega, kuna just need tavaliselt moodustavad „kitsaskohti“ tootmises. Muidugi pole ülearune teostada ka raketamistsehhide, valukodade jne. võimsuste arvestamist, kui need tsehhid limiteerivad tehase toodangu väljaset. Mehaanika-tsehhide vajatava ja kasutusesoleva võimsuse arvestust teostatakse tööpink-tundides teineteist asendavate seadmete rühmade järgi. Vajalik võimsus määratakse kindlaks lähtudes toodangu töömahukusest. Olemasoleva võimsuse arvestamise alu-

seks võetakse seadmete töötamisaja fond. Kui arvestusest selguvad nõndanimetatud „kitsaskohad“, s. o. kui vajalik võimsus ületab olemasolevat võimsust, näidatakse selles osas abinõud nende kaotamiseks või viidatakse vastavale kohale organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude plaanis. Tootmise „avarkohtade“ esinemisel tehakse ettepanekuid nende ärakasutamiseks. Vajaliku ja olemasoleva võimsusebilansi arvestuse kord treipinkide rühma jaoks ühes mehaanika-tsehhis on näidatud tabelis nr. 4.

Tabel nr. 4

Mehaanika-tsehhide seadmete koormatuse ja tehnilise võimsuse arvestus.

Jrk. nr.	Arvestuse näitajad	Mööttühik	Kogus plaani järgi	Seadmete rühma nimetus			
				Treipingid		Revolverpingid	
				Ajanorm ühiku kohta	Tööpink-tundide hulk kava täitmiseks	Ajanorm ühiku kohta	Tööpink-tundide hulk kava täitmiseks
1	2	3	4	5 ¹	6	7	8
A. Seadmete koormatus							
1.	Tööpink-tundide kulutus normide järgi:						
	1. põhitoodangu jaoks:						
	a) toode nr. 96	tk.	30	2,0	75		
	b) toode CT	"	60	3,0	180		
	c) toode 173 A	"	20	12,0	240		
	jne.						
	2. muu toodangu jaoks	t. r.	320	4,0	1280		
	3. varuosade jaoks	"	140	3,0	420		
	4. teenusteks teistele tsehhidele	"	—	—	1730		
	5. teenusteks väljapoole	"	—	—	1820		
					96750		
2.	Kokku kulutusi kaubatoodangule						
3.	Tööpink-tundide kulutused lõpetamata toodangu muutustele (+ või —)	—	—	—	+7300	—	—
4.	K o k k u tööpink-tundide kulutus kogutoodangule	—	—	—	104050	—	—
5.	Normide täitmise saavutatud koefitsient	—	—	—	1,20	—	—
6.	Normide täitmise plaaniline koefitsient	—	—	—	1,30	—	—
7.	K o k k u tööpink-tundide kulutus kogutoodangule, arvestades normide täitmise plaanilist koefitsienti	—	—	—	80000	—	—

Jrk. nr.	Arvestuse näitajad	Mööühik	Kogus plaani järgi	Seadmete rühma nimetus			
				Treipingid		Revo verpingid	
				Ajanorm ühiku kohta	Tööpink-tundi de hulk kava täitmiseks	Ajanorm ühiku kohta	Tööpink-tundi de hulk kava täitmiseks
1	2	3	4	5	6	7	8
B. Seadmete tehniline võimsus							
1.	Tööpinkide arv rühmas	—	—	—	12	—	—
2.	Rühma kalendriline ajafond (tööpink-tundides)	—	—	—	81048	—	—
3.	Tööpink-tundide hulk, mis kulutatakse						
	1) remondiks	—	—	—	4050	—	—
	2) tööpinkide sättimiseks	—	—	—	1600	—	—
4.	Seadmete rühma tehniline võimsus (tööpink-tundides)	—	—	—	75398	—	—
5.	Tehnilise võimsuse puudu- (—) või ülejääk (+), võrrelduna kogutoodangu jaoks vajaliku tööpink-tundide arvuga	—	—	—	—4602	—	—
6.	Tööpinkide puudu- (—) või ülejääk (+) (tervetes ühikuis)	—	—	—	—1	—	—

4. osa. Materjal-tehnilise varustamise ja jäätmete kasutamise plaan koosneb alljärgnevaist alljaotusist:

- põhi- ja abimaterjalide ning kütuse vajaduse plaan,
- pooltoodete ja detailide koopereerimise plaan ja
- vanametalli ja jäätmete kogumise ja kasutamise plaan mustade ja värviliste metallide alal.

Põhi- ja abimaterjalide ning kütuse vajaduse plaan on tehasele kogutoodangu valmistamiseks vajalike põhi- ja abimaterjalide ning kütuse nõudmiste kokkuvõte. Arvestuste lihtsustamiseks ei võeta seejuures arvesse üleminevate tagavarade muutust materjalide ja kütuse ladudes plaani-perioodi alguseks ja lõpuks.

Materjalide vajadus põhitootmiseks määratakse kindlaks iga toote jaoks tehniliste normide järgi. Arvestuse aluseks võetavaid normatiive tuleb aga seejuures enne korrigeerida nende vähendamise suunas materjalide ja kütuse kokkuhoiuks ettenähtud organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude arvel. Abimaterjalide kogus, mis läheb peamiselt tsehnikuludesse, määratakse juhul, kui puudu-

vad nende kulutuse normatiivid, plaanieelse ajavahemiku kogemuslik-statistiliste andmete järgi, kuid samuti kulutuste kitsendamisega, mis saavutatakse nende säästlikuma kulutamisega, ratsionaalsema kasutamisega jne. Põhi- ja abimaterjalide, samuti kütuse maksimumse koondandmed peavad ühtuma tootmiskulude eelarve vastavate artiklite kokkuvõtetega. Materjalide- ja kütusevajaduse vormide täitmise näidis on antud tabelis nr. 5.

Tabel nr. 5

Põhi- ja abimaterjalide ning kütuse vajadus.

Jrk. nr.	Nimetus	Sort, mark, profiil, suurus	Mõõtühik	Hind ühiku kohta rbl.	Vajadus kogutoodangu jaoks	
					kogus (tonni)	summa (tuh. rbl.)
A. Põhitootmise vajadus						
1.	Teras	konstrukts.	tonn	505	6271	3174,0
2.	Malmivalu		"	1625	19635	31932
16.	Metsamaterjalid					131,0
17.	Lakid ja värvid					795,0
	Kokku					58000
B. Kütus						
1.	Puit		m ²	75	6469	485,2
2.	Moskva-lähedane kivi-süsi		tonn	40	13045	521,8
3.	Masuut		"	153	915	140,0
	Kokku					1155
C. Abimaterjalid						
	Kokku		tuh. rbl.			5000

Koopererimise plaani sihiks on kindlaks määrata vastastikused tootmissidemed tehase-tarbija ja tehase-hankija vahel. Plaanis näidatakse koopereritavate objektide nimetus (näiteks valu, sepised, toodete valmisosad), nende tehniline iseloomustus, vajalik kogus, varustamise tähtajad ja kavatsetavad hankijad. Tehaste-hankijate valikul omistatakse erilist tähelepanu kaugete mitteratsionaalsete vedude kaotamisele. Koopererimise plaani vorm pooltoodete alal on antud tabelis nr. 6.

Koopererimise plaan pooltoodete ja toodete osade alal.

Jrk. nr.	Koopererimist nõudvate toodete nimetus	Pooltoodete või toodete osade nimetus, ühes lühikese tootmistehnolise iseloomustusega	Mõõtühik	Hanke suurus	Tehase-hankija nimetus, alluvus ja asukoht	Hanke tähtajad
1	2	3	4	5	6	7
1.	Halli malmi valu tööpinkide jaoks	Spetsifikatsiooni järgi	tonn	12580	Tehas Станко-лит Москва	Uhtlaselt kuude kaupa
2.	Normaalid jne.	Spetsifikatsiooni järgi	tuh. tk.	6025	Tehased ЗВПО и Станкопор-малъ	Uhtlaselt kuude kaupa

Vanametalli ja jäätmete kogumise ja kasutamise plaanis antakse arvestuse kokkuvõtted vanaraua ja jäätmete kogusest, mis saadakse ja kasutatakse tehases plaani-perioodi kestel. Kasutamata jääv vanaraud ja jäätmed tuleb realiseerida vastavate organisatsioonide kaudu ja nad peavad minema tootmisse ümbertöötamiseks tsentraliseeritud korras.

5. osa. Tööjõu plaan. Tööjõu plaani näitarvud koostatakse eraldi tööstuslike ja mittetööstuslike rühmade järgi. Esimese rühma moodustab põhi- ja abistavate tsehhide ja tootmiste kogu personal, kelle toodang kuulub tehase üldisse väljalaskesse. Lisaks neile kuuluvad siia: seadmete tellija juures tehase poolt valmistatavate seadmete raketamisel töötav personal, tehase laboratooriumide ja jõujaamade töötajad, samuti töötajad tehase transpordi alal, kui see ei ole eraldatud iseseisvalt arvestatavaks üksuseks.

Teise rühma järgi plaanitakse iseseisval bilansil olevate tehase kõrvaltöenduste personali näitarvud. Siia arvatakse ka tehasega ühendatud teaduslik-uurimislike, projektimis- ja õppeorganisatsioonide töötajad, töötajad elamu ja kommunaalmajanduse alal ning kultuuriliste ja olustikuliste organisatsioonide (klubide, sööklate, lastekodude, lastesõimede, saunade jne.) ravi- ja sanitaarasutiste (polikliinik, ambulatoorium), varumiskontorite jne. teenindamise alal.

Palgafondi plaanimisel mittetööstusliku rühma jaoks nähakse ette ka nõndanimetatud „mittekoosseisuline fond“, s. o. summad maksmiseks kõrvalistele isikutele tehase põhitegevusse mittekuulu-

vate tööde eest, samuti väljamaksed erifondide arvel ja assigneeritud.

Põhi-näitarvudeks tööjõu alal, mis plaanitakse ttf-plaani selles osas on:

- a) personali arv,
- b) palgafond,
- c) keskmine palk ja
- d) tööliste tööjõudlus.

Kolm esimest näitarvu määratakse kindlaks töötajate iga kategooria läbilõikes, s. o. põhitööliste, abitööliste, insener-tehniliste töötajate, teenistujate (arveala ja kontori personal), noorem-teenindava personali ja õpilaste järgi. Neljas põhiline näitarv — tööjõudlus, määratakse vaid tööliste kohta (põhi- ja abitööliste koos). Näitarvude arvestamise lähteandmeiks on: töönormid või ajanormid, nende täitmise koefitsiendid (mitte alla üht, kuna normide täitmatajätmist ei plaanita), teenindamise normid (abitöölistele), tariifitingimused, tariifi palgamäärad, preemialised süsteemid ja lõpuks plaanitav töömaht. Tööjõu plaani normatiivides peab peegelduma tootmise tehniline areng (väljendudes näiteks toodete töömahu vähenemises), stahhaanovlike töömeetodite ja tootmise organiseerimise saavutused (näiteks sm. Agarkovi meetod brigaadide suurendamiseks), mitme tööpingi samaaegse teenindamise rakendamise tõhusus jne. Iga näitarvu kokkuvõtte andmed peavad täielikult vastama limiitidele. Juhul, kui kaadrite vajadus ületab olemasolevat koosseisu tunduval määral, täiendatakse tööjõu plaani eri alljaotusega — „kaadrite vajaduse katmise plaan“.

Tabelis 7 on näitena toodud tööliste vajaliku arvu arvestamise skeem, tabelis 8 — palgafondi arvestamise tulemus—näitarvud.

Tabel nr. 7

Põhi- ja abitööliste vajaduse arvestus.

Jrk. nr	Näitajad	Aruande andmed	Plaanitud näitarvud
1.	Normtundide üldine vajadus kogutoodangu jaoks ühes kitsendamiskoeffitsiendi arvestamisega	5.850.000	6.533.120
2.	Tegelik normide täitmise koeffitsient	1,375	—
3.	Normide täitmise plaaniline koeffitsient	—	1,45
4.	Normtundide üldine vajadus normide täitmise plaanilist koeffitsienti arvestades	4 265.600	4.505.600
5.	Tööpäevade arv plaani-perioodil	340	306
6.	Tööliste puudumised (protsentides üldises kalendrilisest tööpäevade arvust)	13,3	10,0
7.	Tööpäevade arv ühe töölise kohta, arvestades kadusid puudumiste tõttu	291	275
8.	Keskmine tööpäeva kestus (tundi)	8,5	8,0

Jrk. nr.	Näitajad	Aruande andmed	Plaanitud näitarvud
9.	Töötundide arv ühe töölise kohta plaani-perioodil	2480	2200
10.	Põhitööliste vajadus normitavaiks töiks . . .	1720	2043
11.	Põhitööliste arv normimata tööil	—	100
12.	Kokku põhitööliste vajadus	1720	2148
13.	Abitööliste arv	1838	1652
14.	Kokku töölisi	3558	3830
15.	Tööliste arv plaanilise ajavahemiku viimasel kuupäeval tabeli järgi	—	3720
16.	Plaanitav muudatus tööliste arvus	—	+80

Põhi- ja abitööliste palgafondi arvestus
(rublades).

Tabel nr. 8

Jrk. nr.	Plaanitavad näitajad	Põhi-töölisi	Abitöölisi			Kokku põhi- ja abitöölisi
			Tüki-töölisi	Aja-töölisi	Kokku abitöölisi	
1.	Tööliste arv	2148	833	814	1652	3800
2.	Inimtundide hulk töötamiseks	5513916	2151146	2089538	4240684	9754600
3.	Tariifijärgne palgafond ühes juurdeteenistusega	10349000	5524025	3610815	9134840	19483840
4.	Juurdemaksud hälvete puhul kinnitatud tehnoloogilisest protsessist	517460	—	—	—	517460
5.	Preemiafond	1567675	—	—	734330	2302005
6.	Muud tasud, kaasa arvatud puhkused	1666285	—	—	730410	2396695
7.	Täielik palgafond	14100420	—	—	10599586	24700000

6. osa. Kapitaalehituse plaan.

Kapitaalehituse plaani kuuluvad:

- plaani-perioodil täitmiseks kavastatud kapitaalehituste üldine loetelu ühes ehitustööde struktuuri, suuna ja maksumuse andmetega,
- ehituse tiitelnimestikud alljaotusega ülelimiitseiks¹, all-limiitseiks ja elamuehituslikeks,
- tööjõu näitarvud ehituse alal,

¹ s. o. maksumusega üle 3 miljoni rubla tööstuslike ehituste ja üle 2 miljoni rubla elamu- ja kommunaalmajanduse ning kultuuri- ja eluolulise ala ehituste puhul.

d) plaan põhifondide kapitaalremondiks, mis teostatakse kas majanduslikul teel või hanke korras, kapitaalehituse osakonna omade jõududega jne.

Kapitaalehituse maksumus näidatakse 1. detsembril 1936. a. kehtinud eelarvehindades.

Alljärgnevalt on näitena toodud põhifondide kapitaalremondi plaan (vt. tabel nr. 9).

Tabel nr. 9

Põhifondide kapitaalremondi plaan 1945. aastaks
(tuhanded rublades).

1944 a.		Kasutatavate põhifondide täielik algmaksumus (aasta keskmine)	Kapitaalremondi plaan				Kapitaalremondiks assigneeritud vahendite suunamine põhifondi liikide järgi						Majanduslikul teel teostatava kapitaalremondi maht (põhitegevuse järgi)			
Eelarveliste finantsiliste arvestuste järgsete hindades			Amortisatsioonisummade arvel		Sealhulgas kvartalite kaupa		Kapitaalremondiks assigneeritud vahendite suunamine põhifondi liikide järgi									
Plaan	Tegelikult		1944. a. kasutatamata vahendite jääk	1944. a. eraldami- ed	K o k k u	I	II	III	IV	Tootmis- hooned ja ehitised	Tehnoloogilised	Jõu- allikad		Transpordivahendid	Elamud	Kultuurilis- õuslikulised ehitised
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1100	1022	1106,35	—	1070	1070	245	260	—	—	180	400	290	110	90	—	1022

7. osa. Toodangu omahinna plaan on ttf-plaani tähtsamaks osaks, moodustades kõigi ta eelnevate osade näitavate sünteesi. Sellesse plaani kuuluvad:

- tootmiskulude eelarve,
- kogu kaubatoodangu omahinna plaan,
- omahinna muutmise plaan ta võrreldavas osas,
- tsehhi- ja tehase üldkulude eelarve.

Peale nende lisatakse sellele osale kõigi tähtsamate tooteliikide eelarvelised kalkulatsioonid ühes materjalideks ja palgaks minevate kulude dešifreerimisega.

Tootmiskulude eelarve koostatakse selle elementide (toorained ja põhimaterjal, pooltooted väljastpoolt, kütus, palk, amortisatsioon,

rahalsed väljaminekud) järgi. Ta koostatakse kogu põhitoodangu ja abistavate tsehhide ja tootmiste toodangu, teenuste ja tööde kohta. Tootmiskulude eelarve näidis on antud tabelis nr. 10.

Tabel nr. 10

Tootmiskulude eelarve
(tuhandis rublades).

Artiklite nimetus	1944. a. aruande- lised andmed	1945. a. plaän	Protsenti- des üld- summast
1. Tooraine ja põhimaterjalid	43950,0	58000	54,4
2. Pooltooted väljastpoolt			
3. Abimaterjalid ja remont- ning ehitusmaterjalid			
4. Kütus (väljastpoolt)	950	1155	1,1
5. Elektrienergia (väljastpoolt)	1127	1432	1,3
6. Kokku materiaalseid kulu- tusi	49925,0	65587,0	60,6
7. Realiseeritavad jäätmed	—	—	—
8. Kokku materiaalseid kulu- tusi pärast realiseeritavate jäätmete mahaarvamist	49925,0	65587,0	60,6
9. Põhi- ja lisapalk töötajate kõigi kategooriate jaoks	27701,0	32639	30,6
10. Juurdearvutused palgale	2105,0	2480,0	2,4
11. Amortisatsioon	2339,0	2340,0	2,3
12. Muud rahalsed väljamine- kud	4792,0	4454,0	4,1
Kokku	86862,0	107500,0	100,0
13. Tulevaste perioodide kulud	—186,0	+300,0	—
14. Mittetootmislikele arvetele kantavad kulud	1216,0	1000,0	
15. Kokku kulud kogutoodangu tööstuslikule omahinnale	85832,0	106200,0	
16. Lõpetamata toodangu ja omatoodangu pooltoodete jäägid:			
a) plaani-perioodi alguseks	5255,0	4305,0	
b) plaani-perioodi lõpuks	4305,0	5149,0	
17. Omatoodetavate tööriistade, stantside ja valuvormide jäägi muudatus plaani-pe- riodil alguseks ja lõpuks		+3144,0	
18. Tööstuslikud kulud kauba- toodangule	86798,0	103056,0	
19. Mittetööstuslikud kulud	849,0	890	104,8
20. Kokku kogu kaubatoodangu täielik omahind	87647,0	103946,0	
21. Kaubatoodang väljamishin- dades	100538,0	121000,0	120,4

Tehase omahinna kindlaksmääramisel kaubatoodangule lähtutakse üldisest kuludesummast kogutoodangule ja neist muudatusist lõpetamata toodangu jääkides ja summadest uute tootmiste kätteõppimiseks, mis peab toimuma plaaniajavahemiku kestel.

Järgnevalt näidatakse kogu kaubatoodangu omahind kalkulasioonilises läbilõikes, s. o. kui summa materjalide maksumusest, põhipalgast ja kaudsetest kuludest, alljaotusega võrreldavaks ja mittevõrreldavaks osaks.¹ Kaubatoodangu võrreldava osa maksumus arvutatakse kokku esialgu möödunud aasta hindades ning seejärel plaaniaasta hindades. See võimaldab kindlaks määrata omahinna plaanitavat alandamise protsenti, mis ei tohi olla väiksem tehasele ülesandeks tehtust. Vastastades kogu kaubatoodangu täielikku (kommerts-) omahinda ja selle maksumust väljamishindades, tehakse kindlaks tootmise tulukuse suurus. Kaubatoodangu tehasele ja täieliku (kommerts-) omahinna kogusummad selles alljaotuses peavad ühtuma vastavate kokkuvõtetega tootmiskulude eelarves. Ttf-plaani vastavas vormis näidatakse tavaliselt vaid neid kuluosi-seid, mis plaanitaval aastal muutuvad (vt. tabel nr. 11).

Tabel nr. 11

Kogu kaubatoodangu omahind ja kaubatoodangu võrreldava osa omahinna muudatuse plaan (tuhandis rublades).

Jrk. nr.	Artiklite nimetus	Võrreldav toodang			Võrreldamatu toodangu plaani-perioodi omahind	Kogu kaubatoodangu plaani-perioodi omahind
		1944. a. omahinnas	Plaani-perioodi omahinnas	Muudatus % -des		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Toorained ja põhi- materjalid	56572	53027	-3,4	4187	57267,0
2.	Pooltooted väljastpoolt	—	—	—	—	—
3.	Tehnoloogiline kütus	—	—	—	—	—
4.	Tehnoloogiline energia	10777	9037	-1,7	1828	10865,0
5.	Põhi- ja lisapalk	773	685	—	140	525,0
6.	Iuurdearvutused palgale	—	—	—	—	—
7.	Teiste organisatsioonide teenused ja tööd	—	—	—	—	—
8.	Sihtülesandega tööriista- de ja seadeldiste ku- lumine	3397	3258	-0,1	1275	4533

¹ Võrreldavasse ossa arvatakse kõik tooted ja teenused, mida tehas teostas eelmisel aastal. Üksikjuhtumeil võib võrreldava toodangu hulka arvata ka tooteid, mida varem on valmistanud mõni samasse süsteemi kuuluv teine tehas.

Jrk. nr.	Artiklite nimetus	Võrreldav toodang			Võrreldamatu toodangu plaani perioodi omahind	Kogu kaubatoodangu plaani-perioodi omahind
		1944. a. omahinnas	Plaani-perioodi omahinnas	Muudatus % -des		
1	2	3	4	5	6	7
9.	Tsehhikulud	17589	14307	- 3,1	3267	17574
10.	Tehase üldkulud	9327	7102	- 2,2	1406	8508
11.	Kulud kätteõppimise alal	454	450	—	352	802,0
12.	Kaad praagist	29+3,0	225+0	-0,6	328	2682,0
13.	Mittetootlikud kulud . . .	196	—	—	—	—
14.	K o k k u tehasealine oma- hind	102028	90219	-11,5	12783	103076
15.	Tootmisvälised kulud . . .					890
16.	Täielik kommerts-oma- hind					1039+6
17.	Väljamishind					121000
18.	Tulemus (+ või -)					+15844

Tif-plaani eri vormis esitatakse tsehhi- ja tehase üldkulude absoluutsed ja suhtelised (s. o. protsentides kogusummalt) suurused nende artiklite järgi. Tsehhi- ja tehase üldkulude üksikute artiklite plaanimine toimub kas nende iseloomu ja erikaalu järgi või teatud aluste (näiteks tootmisseedmete 1000 töötamistunni või püsivhindades 1000 rubla kogutoodangu) jaoks kindlaksmääratud normatiivide põhjal või tehnilise arvestuse andmeil. Kaudsete kulude nomenklatuur antakse tsentraliseeritud korras.

8. osa. Finantsplaani. Finantsplaani ülesandeks on välja selgitada kõiki kulusummasid, mis tehas peab maksma plaani-perioodil, ja allikaid nende katmiseks vastavate sissetulekutega. Finantsplaani põhivormiks on „Tulude ja kulude bilanss“. Kõik selle osa teised vormid: toodangu realiseerimise arvestus, omade käibevahendite vajadus ja selle katmise allikad, on vaid abistavaiks vormideks, mis põhjendavad või üksikasjastavad üksikud „tulude ja kulude bilanssi“ lülitatud näitarve.

Bilansi kulude osas näidatakse kõik kulud realiseeritavale toodangule, omade käibevahendite iive (s. o. vahe omade käibevahendite plaaniliste normatiivide vahel plaani-perioodi alguseks ja lõpuks), kulud kapitaaltöödeks ja kapitaalremondiks, kulud elamu- ja kommunaalmajanduse alal, kulud leiundusele, kaadrite ettevalmistamiseks jne.

Bilansi tulude osa moodustavad summad, mis saadakse toodangu realiseerimisest, elamu- ja kommunaalmajanduse ekspluatee-

Kulude üldsummast kaetakse tuludest tehasesisese jaotusega:

a) kapitaaltööde kulud finantseerimise osas amortisatsiooni arvel . . .	1270
b) kapitaalremont amortisatsiooni eraldamiste suurus . . .	1070
c) eraldamised teaduslik-uurimuslikeks töödeks tsentraliseeritud fondi	500
d) eraldamised, mis on lülitatud toodete omahinda normatiivide uurimisjaama CHH jaoks . . .	—
e) eraldamised, mis on lülitatud toodete omahinda kaadrite ettevalmistamiseks . . .	80
<hr/>	
Kokku kulud, välja arvatud tehasesisese jaotusega tuludest kaetavad kulud . . .	115222
Kulude ületamine tulude poolt . . .	7316

VAHEKORRAD RIIGI EELARVEGA

I. Maksed riigieelarvesse

1. Käibemaks . . .	1225
2. Eraldamised kasumeist . . .	8440
3. Liigsete käibevahendite äravõtt . . .	—
<hr/>	
Kokku makseid riigi eelarvesse . . .	9665

II. Assigneeringud riigi eelarvest

1. Omade käibevahendite suurendamiseks . . .	—
2. Kapitaalehituseks . . .	2000
3. Kultuuritööks — kokku . . .	349
Sealhulgas:	
a) kaadrite ettevalmistamiseks . . .	25
b) lasteaedadeks . . .	324
4. Operatsioonikulud	
Sealhulgas leiunduseks . . .	—
5. Administratiiv-valitsemise kuludeks . . .	—
<hr/>	
Kokku assigneeringuid riigi eelarvest . . .	2349
Riigi eelarvesse maksete ületamine assigneeringute poolt riigi eelarvest	—
Riigi eelarvest assigneeringute ületamine maksete poolt riigi eelarvesse	7316

Käibevahendite normatiivid 1945. aastaks (tuhandis rublades).

	Tagavara päevades	Summa
Käibevahendite normatiiv plaani järgi aasta alguseks . . .		26960
Suurenemine (+), vähenemine (—) plaaniaasta kestel . . .		+2740
Normatiiv plaani järgi plaaniaasta lõpuks		
1. Põhimaterjalid . . .	45	7245
1-a. Põhivahendite mittelikviidsed tagavarad . . .	—	1500
2. Abimaterjalid . . .	90	1000
3. Kütus . . .	30	230
4. Taara ja taara materjalid . . .	—	100
5. Varuosad . . .	—	—
6. Väheväärtuslikud ja kiirestikuluvad esemed . . .	—	7500

7. Lõpetamata toodang (kaasa arvatud oma pooltooted)	—	7375
7-a. Seisatatud tellimuste järgi	—	300
8. Valmistooted	10	2830
9. Hankijad osalise valmidusastme järgi	—	—
10. Deebitorid garantiide järgi	—	—
11. Tulevaste aruande-perioodide kulud	—	1500
12. Muud (põllumajanduslikud varud)	—	60
		<hr/>
Kokku		29700

NORMATIIVIDE KATMINE

A. Riiqipanga krediit normatiivide tagatisel: kokku		2890
Sealhulgas:		
1. tootmisvarude tagatisel — krediteerimise uue liigi järgi		—
2. lõpetamata toodangu tagatisel 20%		1475
3. valmistoodete tagatisel 50%		1415
B. Võrdsustatud omade käibevahenditega		650
1. minimaalne võlgnevus töölisile, teenistujaile ja sotsiaalkindlustusele		600
2. kreditorid valmidusastme järgi		—
3. eelolevate kulude reserv		50
C. Omad käibevahendid		26160
		<hr/>
(Kokku A+B+C)		29700

III. TTF-PLAANI KOOSTAMISE JA KINNITAMISE KORD.

Nagu eespool märgitud, on tehase ttf-plaani väljatöötamise aluseks tehasele kõrgema astme organisatsiooni poolt antud tehnilis-majanduslikud näitarvud („limiidid“). Need limiidid omakorda koostatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud NSV Liidu kogu rahvamajanduse üleriigilise plaani näitarvude põhjal.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu kinnitab talle NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni¹ poolt esitatud alljärgnevad plaani põhinäitarvud:

- 1) kapitaaltööde maht,
- 2) kogutoodangu maht 1926/27. a. püsivhindades,
- 3) kaubatoodangu maht tegelikes väljamishindades,
- 4) toodangu kogus naturaalväljendis (plaani olulisema nomenklatuuri järgi),
- 5) tööliste tööjõudlus,
- 6) töötajate arv kategooriate järgi: töölised, insener-tehnilised töötajad, teenistujad,
- 7) palgafond samade kategooriate järgi,
- 8) kuu keskmine palk kategooriate järgi,
- 9) organiseeritult värbamisele ja kvalifikatsiooni tõstmisele kuuvate tööliste hulk,
- 10) võrreldava kaubatoodangu maht omahinna järgi,
- 11) võrreldava kaubatoodangu omahinna muutus %-des,
- 12) omahinna alandamisest tingitud säästu absoluutne suurus ja
- 13) malmivalu väljalase tonnides.

NSV Liidu riiklikud plaanid koostatakse ja kinnitatakse aasta kohta ja kvartalite kaupa. Kvartaliplaani ei ole aastaplaani mehaaniliseks lõikeks, ta võib erineda aasta ttf-plaani sama kvartali plaanist. Seda seepärast, et kvartaliplaaniid koostatakse iga kord arvestades rahvamajanduse vastselgunud nõudeid ja neid muutusi, mis toimuvad maa materjal-tehnilistes ressurssides. Seega nad just kui

¹ Nüüd Riiklik Plaanikomitee (tõlkija märkus).

korrigeerivad aasta ttf-plaani vastavate kvartalite näitarve. Aasta ttf-plaan koostatakse kvartalite lõikes, kvartaliplaan — kuude lõikes.

Tehase aasta ttf-plaani koostamine läbib järjestikku kolm astet.

Esimene aste seisneb ministeeriumi poolt talle vahetult alluvate tehaste ja peavalitsuste ttf-plaani põhiliste näitarvude esialgse projekti koostamises. Selle projekti väljatöötamisest võtavad osa, igauks omal alal, ministeeriumi kõik tähtsamad osakonnad (plaani-, tootmis-, finants-, tehnika-), peavalitsused ja üksikute suuremate tehaste esindajad. Väljatöötamise aluseks võetakse partei ja valitsuse eri otsused, tööstusharu arendamise viie aasta plaan ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni kavandid lähemaks ajavahemikuks, tehase tehnilise arendamise plaanid, jooksvate plaanide täitmise kokkuvõtete esialgsed aruandelised andmed, tellimuste portfell jne.

Projekti koostamisel määratakse kindlaks alljärgnevad näitarvud: tootmiskava nii nomenklatuuri kui ka toodangu hulga järgi naturaali- ja hindväljendis (1926/27. a. püsivhindades), tööliste tööjõudlus, töötajate arv kategooriate järgi, palgafond, kaubatoodangu väljalask väljamishindades, toodangu võrreldavuse protsent ja omahinna alandamise protsent. Need näitarvud koondatakse plaani-osakonna poolt üksikute, vahetult ministeeriumile alluvate tehaste, tervikuna aga peavalitsuste järgi kogu ministeeriumi läbilõikes ja esitatakse ministrile läbivaatamiseks. Nende kooskõlastamine NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni kavanditega toimub operatiivses korras. Seejärel saadab ministeeriumi plaaniosakond näitarvude kavandid oma tehastesse ja peavalitsustesse edasiseks töötlemiseks, täpsustamiseks ja nende põhjal tehaste ttf-plaanide näitarvude kavandite koostamiseks, mis sel astmel määratakse kindlaks peajoonelisemalt. Nii näiteks peab tootmiskava kavand olema täpsustatud tehases siirdtellimuste ja lõpetamata toodangu suhtes, samuti läbi vaadatud tehase võimsuse vaatepunktilt. Samaaegselt tuleb kavandada kas või üldjoontes organisatsioonilised ja tehnilised abinõud tootmise „kitsaskohtade“ kõrvaldamiseks, koostada koopereerimise plaan tootodete ja detailide hankimiseks jne.

Ministeeriumi plaaniosakond, saanud tehaseilt ja peavalitsustelt aasta ttf-plaanide põhiliste näitarvude täpsustatud kavandid, kannab vastavad korrektiivid ministeeriumi näitarvude esialgsesse kavandisse, kooskõlastab uue kavandi NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoniga ja esitab selle ministrile läbivaatamiseks ja kinnitamiseks ühes andmetega erinevuste kohta NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni kavanditest, kui neid ilmneb selles kooskõlastamise käigus. Pärast plaani põhiliste näitarvude kinnitamist ministri poolt saadetakse need NSV Liidu Ministrite Nõukogule kinnitamiseks

ning ärakirjad neist teadmiseks NSV Liidu Riiklikule Plaanikomisjonile.

Teine aste seisneb üleriikliku plaani tervikuna läbivaatamises ja kinnitamises NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Seejärel plaan omandab seaduse jõu. NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud rahvamajanduse plaani näitarvud jaotab ministerium viivitamatult peavalitsuste ja vahetult alluvate tehaste vahel. Peavalitsus, saanud ministeriumilt kinnitatud näitarvud, töötab nende põhjal välja ja teatab oma tehastele limiidid.

Kolmandaks astmeks on ttf-plaani väljatöötamine tehases. Kogu see töö keskendatakse tehase valitsuse plaani- (või tootmisplaani) osakonda ja toimub direktori vahetul juhtimisel. Tsehhi ttf-plaanid koostab tsehhi plaani- ja dispetšeri-büroo. Tehase ttf-plaani koostamisest võtavad samuti osa: peatehnoloogi-osakond (normatiivide ja tootmise ettevalmistamise plaani osas), konstruktori-osakond (uue toodangu kätteõppimise plaani osas), laboratooriumid (tootmise tehnilise arendamise plaani osas), peamehaaniku-osakond (iga liiki energia ja remondi kulude eelarve koostamise osas), varustamisosakond (materjalide vajaduse plaani osas), kapitaalehituste osakond (kapitaalkulutuste osas), tehnilise kontrolli osakond (toodangu mihuse osas) jne. Plaanieelse ajavahemiku aruandelised andmed kantakse pärast nende hoolikat analüüsimist ttf-plaani vormide vastavasse lahtreisse raamatupidamise osakonna ja plaani- (tootmisplaani) osakonna Statistika büroo esialgsete andmete põhjal. Samaaegselt organiseeritakse organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude ning nende põhjal plaaniliste normatiivide väljatöötamist, kogumist ja süstematiseerimist; sel teel saadud materjale kasutatakse pärast nende analüüsimist ja tõhususe arvestust tootmiseelarve üksikute artiklite arvestamisel, tööliste vajaduse arvestamisel, seadmete koormatusbilansi koostamisel jne. Organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude plaani väljatöötamine ja kulunormatiivide täpsustamine peab ajalt ennetama ttf-plaani tähtsamate osade väljatöötamist. Ttf-plaani koostamise järjestus on umbes alljärgnev: alguses täpsustatakse tootmisplaani ja koostatakse uute tootmiste kätteõppimise plaan. Samaaegselt, või natuke varem, töötatakse välja organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude plaan ja määratakse kindlaks materjalide ja tööjõu plaanilised normatiivid. Nende normatiivide põhjal koostatakse materjal-tehnilise varustamise plaan ja arvutatakse välja seadmete koormatus, vajalik põhitööliste hulk ja palgafond. Tootmiseelarve koostamist alustatakse abistavaist tsehhidest, pärast materjal-tehnilise varustamise plaani, tööjõu plaani ja kaudsete kulude eelarve koostamise lõpetamist. Viimasena töötatakse välja finantsplaani. Kapitaalehituste plaan koostatakse kapitaalehituste osakonna poolt paralleelselt plaani- (tootmisplaani) osakonna

tööga tootmiseelarve koostamise alal, s. t. enne asumist finants-plaani väljatöötamisele. Kõik tehase ttf-plaani koondnäitavud peavad täielikult vastama kõrgema astme organite poolt antud limiitidele. Ttf-plaani kinnitab tehase direktor ning pärast seda lõplikult kõrgema astme organisatsioon, mille alluvuses tehase on.

Tsehhi ttf-plaanid koostatakse vähemas ulatuses (tehase ttf-plaani kuuenda ja kaheksanda osata) ja ainult peamiste tsehhide jaoks (rakestamis- ja mehaanika-tsehhid). Teiste tsehhide jaoks piirub tehnilis-majandusliku plaanimise töö põhiliste näitavude kindlaksmääramisega tootmise (kauba- ja kogutoodangu maht), materjalide kulutamise, tööjõu ja tsehhidest sõltuvate kaudsete kulude alal.

Kvartali ttf-plaani koostamise ja kinnitamise kord on tunduvalt lihtsam aastaplaani omast, kuna rida ttf-plaani vorme täidetakse ainult aasta läbilõikes, mis kvartali plaanis üldse puuduvad. Esimese etapi kestel toimub kvartali ttf-plaani põhiliste näitavude kavandite kooskõlastamine peavalitsuste ja tehastega operatiivses korras ja kooskõlastamine NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoniga, teisel etapil kooskõlastatud plaanivariandi kinnitamine NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt ja kolmanda etapi kestel ttf-plaani vormide täitmine tehases.

IV. TTF-PLAANI TÄITMISE ARVESTUS JA KONTROLLIMINE.

Tehnilis-majandusliku plaanimise õige organiseerimise tähtsaimaks teguriks on arvestuse põhjal teostatav ttf-plaani näitavude täitmise pidev, süstemaatiline ja õigeaegne kontrollimine.

„Ainult bürokraadid võivad mõelda,“ ütles sm. Stalin, „et plaanimise töö lõpeb plaani koostamisega. Plaani koostamine on vaid plaanimise alguseks. Tõeline plaaniline juhtimine avaldab end täiel määral vaid pärast plaani koostamist, pärast plaani kontrollimist töökohtadel, plaani teostamisel, parandamisel ja täpsustamisel.¹

Esinedes ÜK(b)P XVIII kongressil, ütles seltsimees Molotov: „Plaane on meil tarvis selleks, et kontrollida, kuidas toimub meie majanduslik töö. Kui plaan ei ole seotud täitmise kontrollimisega, siis ta muutub paberilipakaks, tühiseks asjaks. See puudutab kõiki meie majanduslikke organisatsioone, kogu meie majanduslikku tööd. Korraldades tõsiselt plaanide täitmise kontrollimise, me parandame samaga majanduslikku tööd ja plaanide endi koostamist.“²

Ttf-plaani täitmist kontrollib plaani- (tootmisplaani) osakond arvestuse algdokumentatsiooni, raamatupidamise andmete, aruandeliste kalkulatsioonide ja tehase poolt NSV Liidu Riikliku Plaanimis komisjoni Statistika Keskvalitsusele kohustuslikult esitatava perioodilise statistilise aruandluse põhjal. Tehase tootmis- ja majanduslikku tegevust tuleb süstemaatiliselt kontrollida ka igal tehase juhtimise lülil oma kuuluvuse kohaselt, lisaks aga veel tehase töö koondnäitavude tehnilis-majandusliku analüüsi igakuistel arutlustel direktori juures selleks peetavail eri koosolekuil, millest võtab osa kogu insener-tehniliste töötajate juhtiv koosseis. Ttf-plaani täitmise kontrollimisel kuulub tähtis osa partei organisatsioonidele, kellele on antud õigus kontrollida tehase majanduslikku tegevust.

Algdokumentideks, mille alusel arvestatakse ja kontrollitakse ttf-plaani peamiste näitavude täitmist operatiivses korras, on

¹ J. Stalin, „Leninismi küsimusi“. 10. väljaanne, lk. 413 (vene keeles).

² ÜK(b)P XVIII kongress, stenograafiline aruanne, lk. 293 (vene keeles).

1) tootmisplaani näitarvude osas: a) töö- (tükitöö) lehed, b) valmistoodangu äraandmise saatelehed, c) aktid praagi kohta (praakimismärkmed), d) lõpetamata toodangu jääkide inventeerimise lehed;

2) tootmise tehnilise arendamise plaani näitarvude osas: a) peakonstruktori- ja peatehnoloogi-osakonna ettekanded (teatised), b) tootmise ettevalmistamise arvestuskaardid detailide järgi, c) organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude juurutamise aktid ühes nende tõhususe näitamisega (tähtsamate abinõude kohta) või tsehhide teated juurutamise kohta (vähemtähtsate abinõude puhul); d) protokollid töönormide ja hindluste muudatuste kohta;

3) võimsuste kasutamise plaani näitarvude osas: a) ettekanded seadmete töö kohta, b) teatelehed seadmete seisakutest;

4) materjal-tehnilise varustamise plaani näitarvude osas: a) ostetud materjalide ja pooltoodete arved, b) vastuvõtmise-üleandmise saatelehed, c) ettekanded eriti defitsiitsete materjalide saabumise kohta;

5) tööjõu-plaani näitarvude osas: a) tööliste tööletuleku ja tööltmineku tabelid, b) tükitöö (töö-) lehed, c) tööliste tööseisakute lehed, d) kinnitatud tehnoloogiast hälvete puhul makstava lisatasude lehed;

6) kapitaalehituse plaani näitarvude osas: a) aktid kapitaalehituse objektide kasutusse-andmise kohta, b) tööjõu arvestamise dokumendid (samad, mis põhitegevuse puhulgi);

7) finantsplaani näitarvude osas: a) hankijate arved ja faktuurid, b) maksuteatised, c) aviisod jt.

Raamatupidamise andmeid sünteesivaks põhidokumendiks on bilanss, mis peegeldab tehase majandusliku tegevuse tulemusi põhi- ja käibevahendite, tootmiskulude, saadud tulude jne. järgi.

Tehase statistiline aruandlus seisneb NSV Liidu Riikliku Plaani-komisjoni Statistika-Keskvalitsuse (SKV) nelja nõndanimetatud „kiiraruande“ koostamises:

nr. 1 „Igakuine kiiraruanne plaani täitmise kohta töö põhiliste näitarvude järgi“,

nr. 2 „Igakuine kiiraruanne tööjõu-plaani täitmise kohta“,

nr. 3 „Igakuine kiiraruanne omahinna-plaani täitmise kohta“,

nr. 4 „Igakuine kiiraruanne töönormide täitmise ja põhikutsealade tööliste palga kohta“.

Nende täitmise kord on reglemenditud eri juhendiga, mis on ühesugune kõigile tehastele. Tehase valitsuse tootmisplaani (plaani-) osakond, samuti tsehhide plaani-dispetšeri-bürood on kohustatud organiseerima ja pidama kogu ttf-plaani näitarvude täitmise jooks-

vat arvestust, kasutades selleks ülalloetletud algdokumentatsiooni. samuti raamatupidamise arvestusandmeid ja tsehhide spetsialiseeritud aruandeid.

Jooksva arvestuse andmed võimaldavad tehase ja tsehhide juhtival koosseisul kasutusele võtta operatiivseid vahendeid ttf-plaani näitarvude tingimatuks tähtaegseks täitmiseks.

Aruande ajavahemikeks on: aasta näitarvude jaoks — aasta ttf-plaan, kvartali näitarvude jaoks — antud kvartali ttf-plaan (mitte aga aasta ttf-plaani vastava kvartali plaan).

Lisaks eeltoodule koostab tehas iga kuu lõpul lühikese ülevaate oma tootmis- ja majanduslikust tegevusest ühes ttf-plaani näitarvude täitmise analüüsiga ja saadab need oma kõrgema astme organisatsioonile. Samasuguseid ülevaateid ja analüüse koostavad kõik põhitsehid, suunates need tehase valitsuse tootmisplaani (plaani-) osakonda.

SISUKORD

	Lk.
1. Sissejuhatus	3
2. Ttf-plaani olemus	6
3. Ttf-plaani koostamise ja kinnitamise kord	26
4. Ttf-plaani täitmise arvestus ja kontrollimine	30

Tõlkinud Viktor Maimik.

Vastutav toimetaja Eduard Kull.

Keeleline toimetaja J. Väinaste.

Ladumisele antud 17. III 1948. Trükkimisele antud 29. IV 1948. Trükiarv 5200. Paber 61×86, 1/16. Trükipoognaid 2. Arvutuspoognaid 2,9. Trükitähti trükipoognas 57 630. MB-04087. Trükikoda „Punane Täht“, Tallinn, Pikk tän. 54. Tellimise nr. 398.

На эстонском языке.

Г. В. Теплов. Техпромфинплан и методы его разработки.

Rbl. 1.—

A-17482

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00426713 6

48 505